

SM KATEGORIJOS SAVAEIGIŲ MELIORACIJOS MAŠINŲ VAIRUOTOJŲ (TRAKTORININKŲ) MOKYMO PROGRAMA

TRAINING PROGRAMME FOR DRIVERS (TRACTOR DRIVERS) OF MOBILE MELIORATION MACHINERY- OF SM CATEGORY

Programos kodas 262104109

Mokymosi trukmė – 220 val. (5,5 savaitės)

Minimalus išsilavinimas – pagrindinis

Suteikiama kompetencija – vairuoti SM kategorijos savaeiges melioracijos mašinas

I. MOKYMO PROGRAMOS APIBŪDINIMAS

Šios mokymo programos tikslas – parengti darbuotoją, gebantį savarankiškai dirbti melioracijos mašinomis (ekskavatoriais, buldozeriais, skreperiais, autogreideriais, krautuvais ir kt.).

Mokymo programa parengta ir mokymas organizuojamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. 3D-498 „Dėl Traktorių ir savaeigių mašinų vairuotojų (traktorininkų) rengimo ir teisės vairuoti šias transporto priemones įgijimo taisyklių bei Traktorių ir savaeigių mašinų vairuotojų (traktorininkų) pažymėjimų išdavimo ir keitimo taisyklių patvirtinimo“, 2010 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. 3D-256 „Dėl žemės ūkio ministro 2009 m. liepos 10 d. įsakymo Nr. 3D-498 „Dėl Traktorių ir savaeigių mašinų vairuotojų (traktorininkų) rengimo ir teisės vairuoti šias transporto priemones įgijimo taisyklių bei Traktorių ir savaeigių mašinų vairuotojų (traktorininkų) pažymėjimų išdavimo ir keitimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. 3D-357 „Dėl Pavojingų krovinių vežimo žemės ir miškų ūkio traktoriais, savaeigėmis mašinomis ir jų priekabomis, kai jų greitis vežant pavojingus krovinius neviršija 40 kilometrų per valandą, taisyklių patvirtinimo“, Formaliojo profesinio mokymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. V-482 (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gegužės 8 d. įsakymo Nr. V-479 redakcija).

Mokytis vairuoti SM kategorijos savaeiges mašinas suteikiama teisė asmenims, ne jaunesniems kaip 17 metų ir turintiems galiojančią Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos nustatytos formos sveikatos patikros pažymą.

Programa sudaryta iš dviejų dalių. Pirmą dalį – TR1 kategorijos traktorių vairuotojų (traktorininkų) mokymas ir antrą dalį – melioracijos mašinų vairuotojų (traktorininkų) mokymas.

Mokymosi trukmė – 5,5 savaitės (220 valandų). Asmenims, turintiems TR1 kategorijos traktoriaus vairuotojo (traktorininko) pažymėjimą, mokymosi trukmė 2,5 savaitės (100 valandų), t. y. reikia mokytis šios mokymo programos antrą dalį.

Teorinių dalykų mokymo valandų skaičius gali būti mažinamas, sutrumpinant Kelių eismo taisyklių ir saugaus eismo mokymo kursą, jei mokiniai turi motorinių transporto priemonių vairuotojų pažymėjimus arba jie jau yra išklaušę Kelių eismo taisyklių ir saugaus eismo mokymo kursą.

Praktinių dalykų mokymo valandų skaičius mažinamas mokiniui pageidaujant ir įvertinus jo gebėjimus atlikti traktorininkų mokymo programoje numatytas praktinio mokymo ir gamybinės praktikos užduotis.

Asmenims, siekiantiems įgyti teisę vairuoti SM kategorijos savaeigės mašinas ir neturintiems teisės vairuoti TR1 kategorijos traktorių, TR1 kategorijos traktorininkų mokymo programoje mokymo valandų skaičius yra mažinamas taip, kad bendras teorinio ir praktinio mokymo valandų skaičius įgyti teisę vairuoti SM ir TR1 kategorijos savaeigės mašinas valandų skaičius būtų ne mažesnis kaip 200 valandų.

Mokymo įstaigos, atsižvelgdamos į techninę pažangą (sudėtingus traktorius, mašinas), mokiniams pageidavus, gali padidinti atskirų teorinių ir praktinių dalykų mokymo valandų skaičių, papildomai suteikdamos žinių apie atskirus traktorius (mašinas). Pagal kitas mokymo programas išmokti dalykai gali būti įskaitomi pateikus dokumentą, liudijantį išklaustytą ir įvertintą dalyką. Asmenims, sėkmingai baigusiems mokytis pagal 220 val. SM kategorijos traktorių vairuotojų (traktorininkų) mokymo programą (TR1 kategorijos traktorių vairuotojų mokymo programą ir SM modulį), kompetencijų vertinimo komisija išduoda Traktoriaus ir savaeigės mašinos vairuotojo (traktorininko) pažymėjimą su galiojimo žymomis „TR1“ ir „SM“. Turintiems traktorininko pažymėjimą ir baigusiems programos II dalį kompetencijų vertinimo komisija suteikia Savaeigės ne žemės ūkio mašinos vairuotojo (traktorininko) „SM“ kategorijos kompetenciją. Pažymėjimas pakeičiamas nauju ir nurodomos buvusios kategorijos (TR1) ir SM.

Asmenys, turintys teisę vairuoti SM kategorijos savaeigės mašinas, gali vairuoti ir sunkiuosius keturračius motociklus, įregistruotus Traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų ir jų priekabų registre.

Mokyti pagal šią programą gali profesinio mokymo teikėjai, kuriems Formaliojo profesinio mokymo licencijavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 29 d. nutarimu Nr.822 „Dėl Formaliojo profesinio mokymo licencijavimo taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka išduotos licencijos vykdyti traktorininkų mokymo programas.

Klausytojams pageidaujant, mokymo programos turinį galima keisti iki 15 proc.

Reikalavimai profesijos mokytojams

Profesinį mokymą vykdančios įstaigos pedagogų kvalifikacija turi atitikti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos patvirtintus bendruosius kvalifikacinius reikalavimus. Jie privalo turėti:

- aukštąjį ar techninį išsilavinimą;
- ne mažesnę kaip 3 metų darbo patirtį;
- pedagoginių, psichologinių ir metodinių žinių.

Profesijos mokytojai turi būti įgiję Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai apraše (patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. V-774) nustatytą išsilavinimą ir kvalifikaciją.

Profesijos mokytojai privalo turėti pedagogo kvalifikaciją arba turi būti išklause pedagoginių-psichologinių žinių kursą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.

Mokymo įranga teoriniam mokymui

Mokymo klasės ir kabinetai:

- žemdirbystės pagrindų ir aplinkosaugos;
- traktorių;
- žemės ūkio mašinų ir darbų technologijos;
- melioracijos pagrindų ir darbų technologijos;
- melioracinių mašinų;
- kelių eismo taisyklių ir saugaus eismo;
- darbuotojų saugos ir sveikatos.

Vaizdinės priemonės:

- traktorių, melioracinių ir žemės ūkio mašinų maketai, modeliai, mazgų ir agregatų pjūviai, plakatai, schemas;

- sankryžų, kelio ženklų, eismo reguliavimo ir kitos priemonės;
- darbuotojų saugos ir sveikatos, gamtosaugos ir elektrosaugos plakatai, maketai;
- natūralios mokymo priemonės (sėklų, augalų, piktžolių, trąšų ir kt. pavyzdžiai);
- mokomieji filmai (CD, DVD).

Techninės mokymo priemonės:

- kompiuteris, demonstravimo medžiaga;
- daugialypės terpės projektorius.

Literatūra: specialioji literatūra, vadovėliai, traktorių, melioracinių mašinų eksploatavimo instrukcijos, užduočių aprašymai, testai.

Mokymo įranga praktiniam mokymui:

- techniškai tvarkingi traktoriai ir melioracijos mašinos (ekskavatoriai, buldozeriai, autogreideriai, skreperiai, krautuvai ir kita įranga);
- traktodromas ir kasinėjimo aikštelė;
- mokomasis laukas dirbti su agregatais;
- patalpos mašinoms laikyti;
- mokomosios dirbtuvės arba traktorių techninės priežiūros punktas;
- įrenginiai ir priemonės traktorių ir melioracinių mašinų techninei priežiūrai atlikti;
- asmeninio ir bendro naudojimo saugos ir sveikatos priemonės, plakatai;
- techninės priežiūros instrukcijos ir kt.

TR1 KATEGORIJS TRAKTORININKO MOKYMO PROGRAMA

2. KOMPETENCINIAI REIKALAVIMAI

TR1 kategorijos traktorininkas turi išmanyti:

- TR1 kategorijos traktorių konstrukcijos, veikimo, reguliavimo, darbo programavimo, diagnostikos principus, gedimų šalinimo būdus ir priežiūros reikalavimus;
- dirvos dirbimo, sėjos, sodinimo mašinų konstrukcijos ir veikimo ypatumus;
- augalų priežiūros mašinų konstrukcijos ir veikimo ypatumus;
- derliaus nuėmimo ir apdorojimo mašinų konstrukcijos ir veikimo ypatumus;
- pavojingų krovinių vežimo reikalavimus, priekabų ir jų mazgų konstrukcijos ir veikimo ypatumus;
- traktorių, ant kurių sumontuoti specialūs mechanizmai, konstrukcijos, veikimo, reguliavimo, diagnostikos, darbo ir valdymo ypatumus;
- ekskavatorių, buldozerių, krautuvų ir kitų specialių mechanizmų konstrukcijos ir veikimo ypatumus.

TR1 kategorijos traktorininkas turi gebėti:

- valdyti, programuoti ir kontroliuoti traktorių ir jų agregatų darbą;
- parinkti, naudoti, laikyti ir utilizuoti eksploatacines ir chemines medžiagas;
- dirbti su dirvos dirbimo, sėjos, sodinimo mašinomis, jas reguliuoti ir diagnozuoti, taisyti gedimus;
- dirbti su augalų priežiūros mašinomis, reguliuoti, diagnozuoti, taisyti gedimus;
- dirbti su derliaus nuėmimo ir apdorojimo mašinomis, reguliuoti, diagnozuoti ir taisyti gedimus;
- sudaryti ir eksploatuoti traktorinius agregatus;
- paruošti traktorius ir žemės ūkio mašinas laikymui ir darbui;
- taikyti dirvos dirbimo, sėjos, sodinimo, augalų priežiūros, derliaus nuėmimo ir apdorojimo darbų atlikimo agrotechninius reikalavimus;
- saugiai dirbti ir taikyti aplinkosaugos reikalavimus;
- reguliuoti priekabas ir jų mazgus, diagnozuoti, taisyti gedimus ir prižiūrėti;
- sudaryti traktorinius transporto junginius ir dirbti su jais.

3. SM KATEGORIJOS SAVAEIGIŲ MELIORACIJOS MAŠINŲ VAIRUOTOJO (TRAKTORININKO) MOKYMO PLANAS

Mokymo trukmė – 220 val. (5,5 savaitės).

Eil. Nr.	Dalyko pavadinimas	Skiriama valandų			Atsiskaitymo forma
		Iš viso	Teoriniam mokymui	Praktiniam mokymui	
I DALIS					
Privaloma TR1 kategorijos traktorininkų mokymo programa					
1.	TEORINIS MOKYMAS	110	56	54	
1.1.	Dirvožemio pagrindai	5	3	2	Įsk.
1.2.	Traktoriai	32	10	22	BE
1.3.	Mašinos ir darbų technologija	18	10	8	BE
1.4.	Kelių eismo taisyklių ir saugaus eismo pagrindai	32	20	12	Įsk.
1.5.	Mašinų eksploatacija	12	7	5	Įsk.
1.6.	Darbuotojų sauga ir sveikata	6	3	3	Įsk.
1.7.	Aplinkosauga (augalų apsauga ir gamtosauga)	2	1	1	Įsk.
1.8.	Pavojingų krovinių vežimas	3	2	1	Įsk.
2.	PRAKTINIS MOKYMAS	10		10	
2.1.	Vairavimas ir darbas su agregatais*	10		10	Įsk.
Iš viso		120	56	64	
II DALIS					
SM kategorijos savaeigių melioracijos mašinų vairuotojų (traktorininkų) mokymo programa					
1.	TEORINIS MOKYMAS	60	60		
1.1.	Melioracijos pagrindai ir darbų technologijos	14	14		BE
1.2.	Melioracijos mašinos	10	10		BE
1.3.	Ekskavatoriai	12	12		BE
1.4.	Melioracijos mašinų ir ekskavatorių eksploatacija	12	12		BE
1.5.	Kelių eismo taisyklės ir saugus eismas	6	6		Įsk.
1.6.	Darbuotojų sauga ir sveikata	4	4		Įsk.
1.7.	Aplinkosauga	2	2		Įsk.
2.	PRAKTINIS MOKYMAS	40		40	
2.1.	Individualus praktinis mokymas*	20		20	Įsk.
2.2.	Gamybinė praktika**	20		20	Įsk.
Iš viso (II dalis)		100	60	40	
Iš viso		220	116	104	

* - privaloma atlikti mokymo įstaigoje

** - atliekama mokymo įstaigoje arba pas darbdavį

Įsk. – įskaityta

BE – baigiamasis egzaminas.

I DALIS

4. ATSKIRŲ MOKYMO DALYKŲ PROGRAMOS

4.1. DIRVOŽEMIO PAGRINDAI

Dalykui skiriama 5 val.

Dalyko tikslai:

- išaiškinti dirvožemio sudėtį ir savybes;
- įvertinti dirbamo lauko specifines sąlygas;
- išaiškinti žemės dirbimo būdus;
- išmokyti taikyti dirvožemio derlingumo išsaugojimo ir gerinimo būdus;
- supažindinti su kultūrinių augalų auginimo ir priežiūros pagrindais;
- supažindinti su darbo augalų apsaugos produktais ypatumais, aplinkosauginiais reikalavimais.

Mokomojo dalyko turinys, valandų skaičius:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Skiriama valandų		
		Iš viso	Teoriniam mokymui	Praktiniam mokymui
1.	Dirvožemiai. Tręšimas. Kultūriniai augalai	2	1	1
1.1.	Dirvos sudėtis, struktūra, klasifikacija, savybės. Organinės trąšos, jų kaupimas ir naudojimas. Mineralinės trąšos, jų naudojimo laikas ir būdai. Kultūrinių augalų rūšys, augimo sąlygos, stadijos, dauginimo būdai	1	1	
1.2.	<i>Praktinis darbas. Mineralinių trąšų atpažinimas, normos nustatymas. Kultūrinių augalų ir jų sėklų atpažinimas</i>	1		1
2.	Žemės dirbimas, sėja ir derliaus nuėmimas	1	1	
2.1.	Arimas ir paviršinis žemės dirbimas. Sėjos laikas ir būdai, sėklos normos ir kokybė. Derliaus doravimo technologijos	1	1	
3.	Piktžolės, ligos ir kenkėjai. Augalų apsauga	2	1	1
3.1.	Piktžolių klasifikacija, žala, dauginimasis ir plitimas. Pagrindinės kultūrinių augalų ligos ir kenkėjai. Sėjomaina ir pasėlių priežiūros darbai. Augalų apsaugos būdai ir produktai, aplinkosauginiai reikalavimai	1	1	
3.2.	<i>Praktinis darbas. Piktžolių, augalų ligų ir kenkėjų atpažinimas. Pesticidų parinkimas, normos nustatymas, tirpalo paruošimas</i>	1		1
Iš viso		5	3	2

Užbaigus dalyką, žinios vertinamos įskaita.

Reikalingi ištekliai

Kabinetai, laboratorijos, dirbtuvės: agronomijos pagrindų kabinetas (dalomoji medžiaga, natūralūs sėklų, augalų, piktžolių, trąšų ir kt. pavyzdžiai), skaitykla, biblioteka, informacijos centras; dirvožemio pavyzdžiai (pjūviai), darbo laukas.

Techninės mokymo priemonės ir įrenginiai: kompiuteriai su interneto prieiga, daugialypės terpės projektorius.

Rekomenduojama literatūra:

1. Atmintinė pradedančiam ūkininkui. V., 1993.
2. Augalų purškimo pagrindai. Autorių kolektyvas. V., 2001.
3. Galvydis J. Agronomijos pagrindai. I-II d. V., 1997.
4. Gaurilčikienė I., Semaškienė R. Geros augalų apsaugos praktikos taisyklės. LŽI, 2004.
5. Šurkus J., Gaurilčikienė I. Žemės ūkio augalų kenkėjai, ligos ir jų apskaita. LŽI, 2002.
6. Vadopalas A. Agronomijos pagrindai. V., 1992.
7. Velička R. ir kt. Agronomijos pagrindų ir augalininkystės technologijų laboratorinių darbų metodiniai patarimai. LŽŪU, 2001.
8. Zinkevičius R. Purškimo teorija ir praktika. K., 2011.

Interneto svetainės: www.gamta.lt; www.vaat.lt; www.zum.lt.

Programą parengė profesijos mokytoja B. Ragožienė.

4.2. TRAKTORIAI

Dalykui skiriama 32 val.

Dalyko tikslai:

- išaiškinti įvairių markių traktorių, kurių variklio galia yra ne didesnė kaip 60 kW, ir jų agregatų technines charakteristikas, konstrukcijos ir veikimo ypatumus;
- išaiškinti valdymo ir kontrolinių įrenginių paskirtį, kabinos įrangą, konstrukcijos ir veikimo ypatumus;
- išaiškinti dažniausiai pasitaikančius gedimus ir jų taisymo būdus;
- išmokyti skaityti kinematinės ir kitokias schemas, plakatus, konstrukciją vaizduojančius paveikslus;
- išmokyti paruošti traktorių įvairiems darbams.

Mokomojo dalyko turinys, valandų skaičius:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Skiriama valandų		
		Iš viso	Teoriniam mokymui	Praktiniam mokymui
1.	Bendros žinios. Varikliai	7	3	4
1.1.	Traktorių techninės charakteristikos, klasifikacija, valdymas, bendrieji įrenginiai. Vidaus degimo varikliai. Keturtakčio dyzelinio variklio veikimas. Alkūninio ir dujų skirstymo mechanizmo konstrukcija, veikimas	1	1	
1.2.	<i>1 praktinis darbas. Išnagrinėti alkūninį ir dujų skirstymo mechanizmus</i>	1		1
1.3.	Variklio aušinimo ir tepimo sistemų konstrukcija, veikimas, gedimai ir jų šalinimas	1	1	
1.4.	<i>2 praktinis darbas. Išnagrinėti variklio aušinimo ir tepimo sistemas</i>	1		1
1.5.	Variklio maitinimo sistemos konstrukcija ir veikimas. Variklių paleidimo sistemos konstrukcija, veikimas, gedimai ir jų šalinimas	1	1	
1.6.	<i>3 praktinis darbas. Išnagrinėti variklio maitinimo ir paleidimo sistemas</i>	2		2

2.	Elektros įrenginiai	3	1	2
2.1.	Srovės šaltiniai ir imtuvai. Elektroniniai įtaisai ir elektrinės schemos. Elektroninių įtaisų paskirtis, konstrukcija ir veikimas	1	1	
2.2.	4 praktinis darbas. Išnagrinėti srovės šaltinius, imtuvus ir elektroninius įtaisus	2		2
3.	Transmisija	8	2	6
3.1.	Sankabos paskirtis, tipai, konstrukcija, veikimas. Tarpinės pavaros ir reduktoriai	1	1	
3.2.	5 praktinis darbas. Išnagrinėti sankabas	2		2
3.3.	Pavarų ir skirstymo dėžių paskirtis, konstrukcija ir veikimas Varančiųjų tiltų paskirtis, konstrukcija ir veikimas	1	1	
3.4.	6 praktinis darbas. Išnagrinėti pavarų ir skirstymo dėžes bei dinامينius reduktorius. Išnagrinėti varančiuosius tiltus	4		4
4.	Važiuklė ir valdymo įrenginiai	6	2	4
4.1.	Ratinių traktorių važiuoklės konstrukcija ir veikimas. Vikšrinių traktorių važiuoklės ypatumai	1	1	
4.2.	7 praktinis darbas. Išnagrinėti ratinių traktorių važiuokles	1		1
4.3.	Ratinių traktorių vairavimo sistema. Vikšrinių traktorių vairavimo ypatumai. Stabdžių sistemų klasifikacija, konstrukcija ir veikimas. Galimi gedimai ir jų taisymo būdai	1	1	
4.4.	8 praktinis darbas. Išnagrinėti ratinių ir vikšrinių traktorių vairavimo sistemas. Išnagrinėti traktorių stabdžių sistemą	3		3
5.	Darbiniai ir papildomi įrenginiai	8	2	6
5.1.	Hidraulinio keltuvo paskirtis, konstrukcija ir veikimas. Hidraulinių schemų skaitymas. Galimi gedimai ir taisymo būdai. Varančiųjų ratų apkrautuvai. Prikabinimo-pakabinimo sistemos įranga. Galios tiekimo velenai. Paskirtis, tipai, konstrukcija ir veikimas	1	1	
5.2.	9 praktinis darbas. Išnagrinėti hidraulinį keltuą	2		2
5.3.	10 praktinis darbas. Išnagrinėti galios tiekimo velenus	2		2
5.4.	Kabina ir jos įranga. Papildomi įrenginiai	1	1	
5.5.	11 praktinis darbas. Išnagrinėti valdymo ir kontrolės įtaisų naudojimo būdus	2		2
Iš viso		32	10	22

Užbaigus dalyką, laikomas egzaminas.

Reikalingi ištekliai

Kabinetai, laboratorijos, dirbtuvės: traktorių kabinetas, traktorių laboratorija.

Techninės mokymo priemonės: kompiuteris, daugialypės terpės projektorius; traktorių montavimo mazgai ir agregatai; variklių pjūviai; traktorių pavarų dėžių pjūviai.

Rekomenduojama literatūra:

1. Baltėnas R. ir kt. Automobilių degalai ir tepalai. V., 1998.

2. Dambrauskas J. ir kt. Traktorių ir automobilių laboratoriniai darbai. V., 1991.
3. Gaurys V., Pauliukas A. Traktoriai ir automobiliai: konstrukcija, priežiūra ir naudojimas. Akademija, 2007.
4. Giedra K. ir kt. Traktoriai ir automobiliai. V., 1995.
5. Giedra K., Janulevičius A. Traktorių valdymo sistemos. Akademija, 2005.
6. Grašys V., Janulevičius A. Traktoriaus varančiųjų ratų apkrovos automatinio reguliavimo būdai ir priemonės. Akademija, 1999.
7. Kirka A. Traktoriai VALMET. K., 1997.
8. Laurinavičius V. „Belarus“ traktoriai. K., 2008.
9. Šišlavas D. Traktoriai (su DVD). V., 2010.

Programą parengė vyr. profesijos mokytojas G. Pociūnas.

4.3. MAŠINOS IR DARBŲ TECHNOLOGIJA

Dalykui skiriama 18 val.

Dalyko tikslai:

- suteikti žinių apie žemės dirbimo, tręšimo, sėjos, sodinimo, pasėlių priežiūros, augalų apsaugos, žolinių pašarų ruošimo, kaupiamųjų kultūrų derliaus nuėmimo mašinas, jų klasifikavimą ir naudojimą, veikimo principus;
- išmokyti surinkti ir reguliuoti atskirus mazgus, paruošti mašinas ir agregatus darbui;
- išmokyti atlikti technologinius reguliavimus.

Mokomojo dalyko turinys, valandų skaičius:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Skiriama valandų		
		Iš viso	Teoriniam mokymui	Praktiniam mokymui
1.	Dirvos dirbimo mašinos	4	2	2
1.1.	Plūgai. Pirmosios vagos, sumetimų, išmetimų arimas. Arimo gylis	1	1	
1.2.	<i>Praktinis darbas. Plūgo paruošimas darbui</i>	1		1
1.3.	Lėkštiniai padargai, kultivatoriai, akėčios, volai, lygintuvai. Kombinuotosios dirvos dirbimo mašinos. Nuotolinio stebėjimo sistemos. Automatinės mašinų funkcijų valdymo sistemos	1	1	
1.4.	<i>Praktinis darbas. Kombinuotųjų dirvos dirbimo mašinų paruošimas darbui</i>	1		1
2.	Tręšimo mašinos	2	1	1
2.1.	Tręšimo mašinų pagrindinės dalys. Mineralinių trąšų barstomoji mašina. Mėšlakratės ir skystojo mėšlo skleistuvai. Tręšimo mašinų automatinės sekcijų kontrolės sistemos. Nuotolinio stebėjimo sistemos. Automatinės mašinų funkcijų valdymo sistemos	1	1	
2.2.	<i>Praktinis darbas. Mineralinių trąšų barstomosios mašinos paruošimas darbui</i>	1		1
3.	Sėjamosios ir sodinamosios, pasėlių priežiūros ir augalų apsaugos mašinos	6	3	3
3.1.	Sėjamosios, jų tipai, pagrindinės dalys. Technologinės vėžės, ženklardžių ilgio nustatymas	1	1	

3.2.	<i>Praktinis darbas. Javų sėjamosios paruošimas darbui, sėjos normos nustatymas</i>	1		1
3.3.	Bulvių ir daigų sodinamosios. Tarpueilių kultivatoriai	1	1	
3.4.	<i>Praktinis darbas. Bulvių sodinamosios, kultivatoriaus paruošimas darbui</i>	1		1
3.5.	Purkštuvai. Lauko ir sodo purkštuvai. Purškimo mašinų automatinės sekcijų kontrolės sistemos	1	1	
3.6.	<i>Praktinis darbas. Purkštuvų sandaros nagrinėjimas, išpurškimo normos ir tolygumo nustatymas</i>	1		1
4.	Žolinių pašarų ruošimo mašinos	2	1	1
4.1.	Šienapjovės. Grėbliai, vartytuvai. Rinktuvinės priekabos	1	1	
4.2.	<i>Praktinis darbas. Šienapjovės sandaros nagrinėjimas ir reguliavimas</i>	1		1
5.	Bulvių, linų, runkelių nuėmimo mašinos	1	1	
5.1.	Bulviakasės. Linų, runkelių nuėmimo mašinos	1	1	
6.	Krautuvai, buldozeriai	2	1	1
6.1.	Krautuvų ir buldozerių darbinės dalys. Strėliniai ir frontaliniai krautuvai	1	1	
6.2.	<i>Praktinis darbas. Krautuvo ir buldozerio įrenginių nagrinėjimas ir paruošimas darbui</i>	1		1
7.	Traktorinio transporto priemonės ir traktoriniai agregatai	1	1	
7.1.	Traktorinės priekabos. Traktoriniai agregatai ir jų sudarymas Traktorinės priekabos paruošimas darbui (saugus krovinių vežimas)	1	1	
Iš viso		18	10	8

Užbaigus dalyką, laikomas baigiamasis egzaminas.

Reikalingi ištekliai

Vaizdinės ir techninės mokymo priemonės: kompiuteris, demonstracinė medžiaga, mašinos, jų mazgai, detalės, modeliai ir maketai.

Rekomenduojama literatūra:

1. Augalų purškimo pagrindai. V., 2001.
2. Bogužas V. Arvasas J., Šniauka P. Žemdirbystė. K., 2013.
3. Gerulaitis V. Žemės ūkio mašinos. V., 1994.
4. Kazakevičius V. Šiuolaikinė lauko augalų purškimo technika. LŽŪU, Žemės ūkio inžinerijos institutas. Raudondvaris, 2007.
5. Šniauka P., Šarauskis E. Augalininkystės mašinų teorijos pagrindai. K., 2014.
6. Žemės ūkio mašinų instrukcijos.

Programą parengė profesijos mokytojas J. Židžiūnas.

4.4. KELIŲ EISMO TAISYKLIŲ IR SAUGAUS EISMO PAGRINDAI

Dalykui skiriama 32 val.

Dalyko tikslai:

- išaiškinti eismo dalyvių pareigas, kelių ženklavimo tvarką ir kelio ženklus;
- išaiškinti transporto priemonių eismo ir važiavimo tvarką per sankryžas;
- išaiškinti eismo reguliavimo signalus, specifines eismo sąlygas, saugaus eismo taisykles.

Mokomojo dalyko turinys, valandų skaičius:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Skiriama valandų		
		Iš viso	Teoriniam mokymui	Praktiniam mokymui
1.	Bendrieji reikalavimai	4	2	2
1.1.	Svarbiausios KET sąvokos. Bendrieji nuostatai, vairuotojų ir kitų eismo dalyvių pareigos	2	2	
1.2.	<i>1 praktinis darbas. Pratybos pagal bendruosius reikalavimus</i>	2		2
2.	Saugus eismas	5	5	
2.1.	Norminiai dokumentai. Draudimo rūšys. Traktorininko darbo psichofiziologiniai pagrindai	2	2	
2.2.	Aktyvus, pasyvus, po eismo įvykio ir ekologinis saugumas. Traktoriaus stabilumas ir pravažumas	1	1	
2.3.	Avarijos ir jų priežastys. Atsakomybė už KET pažeidimus	2	2	
3.	Kelio ženklai ir ženklavimas	6	4	2
3.1.	Kelio ženklai	3	3	
3.2.	Kelio ženklavimas	1	1	
3.3.	<i>2 praktinis darbas. Pratybos kelio ženklų ir ženklavimo temomis</i>	2		2
4.	Sankryžos	8	3	5
4.1.	Kelių eismo reguliavimas	1	1	
4.2.	Važiavimas per sankryžas	2	2	
4.3.	<i>3 praktinis darbas. Važiavimas per sankryžas</i>	5		5
5.	Kiti KET reikalavimai	9	6	3
5.1.	Eismo tvarka	3	3	
5.2.	Specifinės eismo sąlygos	2	2	
5.3.	Transporto priemonių techninės ir eksploatacinės savybės	1	1	
5.4.	<i>4 praktinis darbas. Pratybos pagal KET reikalavimus</i>	3		3
Iš viso		32	20	12

Užbaigus dalyką, žinios vertinamos įskaita.

Techninės mokymo priemonės: kompiuteriai su interneto prieiga, daugialypės terpės projektorius, demonstracinė medžiaga.

Rekomenduojama literatūra:

1. Kelių eismo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. lapkričio 4 d. nutarimo Nr.1135 redakcija).

2. Milius V. Vairuotojo vadovas. V., 2013.

3. Vairuotojų pirminio mokymo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2008 m. rugpjūčio 6 d. įsakymu Nr. 2B-302.

Programą parengė direktoriaus pavaduotojas ugdymui J. Juknevičius.

4.5. MAŠINŲ EKSPLOATACIJA

Dalykui skiriama 12 val.

Dalyko tikslai:

- išmokyti tinkamai prižiūrėti mašinas; taisyti nesudėtingus gedimus; parinkti, naudoti ir laikyti eksploatacines medžiagas; paruošti mašinas laikyti.

Mokomojo dalyko turinys, valandų skaičius:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Skiriama valandų		
		Iš viso	Teoriniam mokymui	Praktiniam mokymui
1.	Mašinų techninės priežiūros sistema. Variklio aušinimo ir tepimo sistemos techninė priežiūra. Bioalyvų ir tepalų naudojimas. Išmetamųjų deginių neutralizavimo (SCR), dalelių filtrų (DPF) perdegimo sistemos, jų priežiūra ir ypatumai	3	2	1
2.	Variklio maitinimo ir paleidimo sistemų techninė priežiūra. Biodegalų naudojimas	2	1	1
3.	Mašinų transmisijos ir važiuoklės techninė priežiūra	2	1	1
4.	Mašinų vairo ir stabdžių, hidraulinių įrenginių techninė priežiūra	2	1	1
5.	Mašinų elektros ir elektronikos įrenginių techninė priežiūra	2	1	1
6.	Mašinų eksploatacinės medžiagos, joms taikomi Europos Sąjungos standartai ir reikalavimai. Mašinų paruošimas laikyti	1	1	
Iš viso		12	7	5

Reikalingi ištekliai:

- mokymo patalpos teoriniam mokymui, mašinų techninio eksploatavimo laboratorija;
- techninės mokymo priemonės ir įrenginiai: traktoriai, žemės ūkio mašinos, mašinų priežiūros ir remonto priemonės.

Rekomenduojama literatūra:

1. Gaižauskas V. Kelių statybos mašinų priežiūra ir remontas. M., 2007.
2. Gaižauskas V. Kelių statybos mašinų eksploatavimas. M., 2007.
3. Jonaitis L. Mašinų priežiūra. V., 2000.
4. Jonaitis L. Mašinų servisas. K., 1998.
5. Jučas P. Degalai ir tepalai. V., 1990.
6. Jučas P. Eksploatacinės medžiagos: mokymo knygos „Chemotologija“ pataisytas leidimas. K., 2007.

Programą parengė profesijos mokytojas M. Smolskas.

4.6. DARBUOTOJŲ SAUGA IR SVEIKATA

Dalykui skiriama 6 val.

Dalyko tikslai:

- suteikti darbo teisės, darbo higienos, saugaus darbo organizavimo, elektroaugos ir gaisrinės saugos žinių;
- ugdyti gebėjimus vertinti savo darbo vietos sąlygas galimų pavojų ir kenksmingų veiksmų požiūriu bei taikyti apsaugos priemonės nuo rizikos veiksmų;
- mokyti saugiai eksploatuoti traktorius ir jais atlikti įvairius darbus.

Mokomojo dalyko turinys, valandų skaičius:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Skiriama valandų		
		Iš viso	Teoriniam mokymui	Praktiniam mokymui
1.	Darbuotojų saugos ir sveikatos teisiniai ir organizaciniai pagrindai. Darbo higiena ir aplinka <i>1 praktinis darbas. Asmeninės apsaugos priemonės</i>	2	1	1
2.	Elektroauga ir gaisrinė sauga. Gesintuvai ir gaisrų gesinimo priemonės. <i>2 praktinis darbas. Gesintuvų nagrinėjimas ir gesinimo priemonių naudojimas</i>	2	1	1
3.	Sauga dirbant traktoriais ir žemės ūkio mašinomis. Saugos ir sveikatos ženklų nagrinėjimas <i>3 praktinis darbas. Pirmosios pagalbos teikimas susižeidus, patyrus kitus poveikius</i>	2	1	1
Iš viso		6	3	3

Reikalingi ištekliai

Kabinetai, laboratorijos, dirbtuvės: darbuotojų saugos ir sveikatos kabinetas, biblioteka-informacijos centras.

Techninės mokymo priemonės ir įrenginiai: kompiuteris, daugialypės terpės projektorius, demonstracinė medžiaga, įvairios asmeninės apsaugos priemonės, pirminės gaisrų gesinimo priemonės, jų pjūviai.

Rekomenduojama literatūra:

1. Bendrosios priešgaisrinės saugos taisyklės.
2. Brusokas A. Darbuotojų sauga ir sveikata žemės ūkyje. Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba, Akademija, Kėdainių r., 2005.
3. Butkus R. Profesinės saugos valdymas. K., 2011.
4. Čyras P. ir kt. Profesinė sauga ir darbo higiena. Ergonomikos pagrindai. V., 2003.
5. Čyras P. Žmonių sauga: mokomasis uždavinynas. 2011.
6. Darbo įrenginių naudojimo bendrieji nuostatai.
7. Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis saugos priemonėmis nuostatai.
8. Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų rengimo ir instruktavimo tvarka.
9. Gražulevičienė R., Sakalnikas R. G. Pirmoji pagalba įvykus nelaimingam atsitikimui.
10. Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas.
11. Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatai.
12. Priešgaisrinė sauga. Parengė J. Brundza. LŽŪU, 2001.

13. Profilaktiniai sveikatos tikrinimai sveikatos priežiūros įstaigose. Profesinės rizikos vertinimo nuostatai.

14. Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatai.

Interneto svetainės: www.eu-osha.es (Europos agentūra saugumui ir sveikatai darbo vietoje užtikrinti); www.vdi.lt; www.socmin.lt.

Programą parengė vyresnioji profesijos mokytoja O. Aleksandravičienė.

4.7. APLINKOSAUGA

Dalykui skiriama 2 val.

Dalyko tikslai:

- išaiškinti užterštos aplinkos poveikį žmogui ir gamtai;
- supažindinti su pagrindiniais aplinkos apsaugos reikalavimais naudojant chemines augalų apsaugos priemones;
- išaiškinti, kodėl reikia laikytis aplinkos apsaugos reikalavimų;
- išmokyti saugoti švarų vandenį, orą, žemę, nykstančią augaliją, gyvūniją.

Mokomojo dalyko turinys, valandų skaičius:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Skiriama valandų		
		Iš viso	Teoriniam mokymui	Praktiniam mokymui
1.	Pagrindiniai dirvožemio taršos šaltiniai. Neigiamas mašinų poveikis dirvai. Vandens tarša. Cheminių augalų apsaugos priemonių poveikis aplinkai, žmogaus sveikatai	1	1	
2.	Augalų apsaugos įrenginių ir mašinų priežiūra. Cheminių augalų apsaugos priemonių transportavimo ekologinės problemos. Atidirbusių alyvų, tepalų, techninių skysčių, panaudotų filtrų, sugadintų dalių utilizavimas	1		1
Iš viso		2	1	1

Reikalingi ištekliai

Kabinetai, laboratorijos, dirbtuvės: aplinkos apsaugos kabinetas, skaitykla, biblioteka, informacijos centras.

Techninės mokymo priemonės: kompiuteriai su interneto prieiga, daugialypės terpės projektorius, demonstracinė medžiaga.

Rekomenduojama literatūra:

1. Aplinka. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija. V., 2001.
2. Augalų purškimo pagrindai. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija. V., 2001.
3. Augalų apsaugos produktų įvežimo, sandėliavimo, prekybos ir naudojimo taisyklės. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, 2004.
4. Baltrėnas P. ir kt. Aplinkos apsauga. Enciklopedija. V., 1996.
5. Baltrėnas P. ir kt. Aplinkos apsauga. V., 2008.
6. Gražulevičienė R. Žmogaus ekologija. K., 2002.
7. Kurlavičius P. Agrarinė aplinkosauga. V., 2010.
8. Mierauskas P. Saugomų teritorijų politika ir valdymas. V., 2012.

9. Rutkoviėnė V. Aplinkos apsauga: aplinkos apsaugos aspektai. Mokomoji knyga. LŽŪU, 2009.

10. Šešelgis K. Aplinkos apsauga. V., 1991.

11. Špokienė E. ir kt. Gamtos apsauga. V., 1996.

12. Vaišnoras A. Europos Sąjungos aplinkos politika. V., 2011.

13. Venskųs Z. Aplinkos politika. Š., 2012.

14. Žekonienė V. Ekologinė žemdirbystė. V., 1997.

Interneto svetainės: www.am.lt; www.gamta.lt; www.vaat.lt.

Programą parengė mokytoja E. Vaicekauskienė.

4.8 PAVOJINGŲ KROVINIŲ VEŽIMAS

Dalykui skiriama 3 val.

Dalyko tikslai:

- išaiškinti pavojingų krovinių vežimo taisyklių bendruosius reikalavimus;
- išaiškinti keliamus reikalavimus pavojingus krovinius vežančioms žemės ūkio transporto priemonėms;
- išaiškinti pavojingų krovinių pakavimo, gabenimo be pakuotės reikalavimus;
- išaiškinti, kokių sąlygų turi būti laikomasi krovinius kraunant, tvarkant ir transportuojant.

Mokomojo dalyko turinys, valandų skaičius:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Skiriama valandų		
		Iš viso	Teoriniam mokymui	Praktiniam mokymui
1.	Pavojingų krovinių vežimo bendrosios nuostatos. Transporto priemonių, kuriomis vežami pavojingi kroviniai, reikalavimai	1,5	1	0,5
2.	Pavojingų krovinių vežimo sąlygos. Ženklinimo, pakuotės ir vežimo be pakuotės reikalavimai. Bendrosios ir specialiosios apsaugos priemonės. Krovimas, tvarkymas ir vežimas	1,5	1	0,5
Iš viso		3	2	1

Reikalingi ištekliai: darbuotojų saugos kabinetas, skaitykla, biblioteka, informacijos centras.

Techninės mokymo priemonės: kompiuteriai su interneto prieiga, daugialypės terpės projektorius.

Rekomenduojama literatūra:

1. Batarlienė N. Pavojingų krovinių vežimo pagrindai. V., 2008.
2. Stankiuvienė A. Teisiniai darbuotojų saugos ir sveikatos pagrindai. V., 2014.
3. Pavojingų krovinių vežimo žemės ir miškų ūkio traktoriais, savaeigėmis mašinomis ir jų priekabomis, kai jų greitis vežant pavojingus krovinius neviršija 40 kilometrų per valandą, taisyklės. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija. V., 2010.
3. Traktorių ir žemės ūkio mašinų saugaus eksploatavimo rekomendacijos. K., 2008
4. Europos sutartis dėl pavojingų krovinių tarptautinių vežimų keliais (ADR), A ir B techniniai priedai (2003 m. redakcija), su pakeitimais ir papildymais.
5. Traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų ir jų priekabų registravimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. 3D-384.

6. Traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų bei jų priekabų techninės apžiūros tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2002 m. gegužės 30 d. įsakymu Nr. 207.

7. Kelių eismo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. lapkričio 4 d. nutarimo Nr.1135 redakcija).

8. Darbuotojų saugos nuo cheminių veiksnių darbe nuostatai bei darbuotojų apsaugos nuo kancerogenų ir mutagenų poveikio darbe nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. liepos 24 d. įsakymu Nr. 97/406, su pakeitimais ir papildymais.

Interneto svetainės: www.litlex.lt; www.sam.lt; www.socmin.lt; www.vkti.lt; www.zum.lt.

Programą parengė vyr. specialistas V. Labanauskas.

5. PRAKTINIS MOKYMAS

5.1 VAIRAVIMAS IR DARBAS SU AGREGATAIS

Dalykui skiriama 10 val.

Dalyko tikslai:

- išmokyti vairuoti traktorius;
- mokyti darbo įgūdžių dirbant su traktoriniais agregatais;
- išmokyti bendrauti ir bendradarbiauti su klientais.

Mokomojo dalyko turinys, valandų skaičius:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Skiriama valandų
1.	Susipažinimas su traktoriaus valdymo įrenginiais, kontrolės matavimo prietaisais. Variklio paleidimas, pajudėjimas iš vietos, stabdymas. Traktoriaus judėjimas traktodrome įvairiais maršrutais	1
2.	Traktorių darbas su nesudėtingomis žemės ūkio mašinomis. Traktoriaus pakabinimo ir prikabinimo įtaisai, jų naudojimas.	1
3.	Traktorių apkrovos, darbinio greičio parinkimas, judėjimo būdai	1
4.	Priemonės dirvos suslėgimui mažinti. Racionalus degalų naudojimas	1
5.	Transporto agregato sudarymas ir darbas	1
6.	Arimo, priešsėjinio dirvos dirbimo agregato sudarymas, reguliavimas ir darbas	2
7.	Organinių trąšų paskleidimo agregato sudarymas, reguliavimas ir darbas	1
8.	Mineralinių trąšų, pesticidų paskleidimo agregato, sudarymas, reguliavimais ir darbas	2
Iš viso		10

Reikalingi ištekliai:

- traktodromas, dirbtuvės, garažai, mokomasis ūkis;
- techninės mokymo priemonės ir įrenginiai (traktoriai, žemės ūkio mašinos).

Programą parengė direktoriaus pavaduotojas praktiniam mokymui ir gamybai A. Petuška.

6. BAIGIAMASIS MOKYMO SI PASIEKIMŲ VERTINIMAS

Baigus mokytis pagal šią programą vykdomas asmens mokymosi pasiekimų vertinimas. Vertinimo užduotį sudaro teorinės dalies (žinių) vertinimo testas ir praktinės dalies (gebėjimų) vertinimo užduotis.

Mokymosi pasiekimų vertinimas vykdomas vadovaujantis Formaliojo profesinio mokymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. V-482 (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gegužės 8 d. įsakymo Nr. V-479 redakcija).

Asmenims, baigusiems mokymo programą, teigiamai įvertinus asmens mokymosi pasiekimus, išduodamas pažymėjimas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.

Asmenims, kurie nebaigė mokymo programos, išduodama mokymosi pasiekimų pažyma.

II DALIS**SM KATEGORIJS SAVAEIGIŲ MELIORACIJOS MAŠINŲ VAIRUOTOJO
(TRAKTORININKO) MOKYMO PROGRAMA****7. KOMPETENCINIAI REIKALAVIMAI****SM kategorijos savaeigių melioracijos ūkio mašinų vairuotojas turi išmanyti:**

- melioracijos pagrindus ir darbų organizavimo tvarką atliekant darbus melioracijos mašinomis ir ekskavatoriais;
- melioracijos darbų technologijas;
- melioracinių mašinų ir ekskavatorių mechanizmų ir sistemų sandarą, veikimo principus;
- melioracijos mašinų reguliavimus, pagrindinius gedimų šalinimo būdus, pagrindines mašinų priežiūros taisykles;
- mašinų informacines sistemas;
- darbo ir poilsio ciklą svarbą, alkoholio žalą;
- pagrindinius reikalavimus melioracijos darbams atlikti.

SM kategorijos savaeigių melioracijos ūkio mašinų vairuotojas turi gebėti:

- dirbti su melioracijos mašinomis, paruošti jas darbui;
- tinkamai eksploatuoti melioracijos mašinas ir ekskavatorius;
- tinkamai paruošti darbo lauką;
- atlikti melioracijos mašinų techninę priežiūrą;
- atlikti pagrindinius darbus pagal technologinius reikalavimus, teisingai įvertinti kliūtis;
- saugiai dirbti, transportuoti mašinas, važiuoti, užtikrinti saugų eismą;
- laikytis darbuotojų saugos, sveikatos ir aplinkosaugos reikalavimų.

8. ATSKIRŲ MOKYMO DALYKŲ PROGRAMOS

8.1. MELIORACIJOS PAGRINDAI IR DARBŲ TECHNOLOGIJOS

Dalykui skiriama 14 val.

Dalyko tikslai:

- išnagrinėti dirvožemių ir gruntų klasifikaciją, savybes;
- išnagrinėti sausinimo būdus ir priemones;
- išnagrinėti dirvožemio drėkinimo būdus ir priemones;
- organizuoti melioracijos darbus melioracijos mašinomis.

Mokomojo dalyko turinys, valandų skaičius:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Skiriama valandų		
		Iš viso	Teoriniam mokymui	Praktiniam mokymui
1.	Dirvožemio ir grunto rūšys ir savybės	2	2	
1.1.	Dirvožemio susidarymas, klasifikacija ir rūgštingumo reguliavimo būdai. Kalkinimas	1	1	
1.2.	Dirvožemio vandens režimas, drėgnumo nustatymo būdai. Grunto rūšys ir savybės, gruntų klasifikacija	1	1	
2.	Sausinimo ir drėkinimo sistemų įrengimas	3	3	
2.1.	Sausinimo sistemos. Sausinimo sistemų eksploatavimas	1	1	
2.2.	Drėkinimo sistemos, jų sudėtinės dalys	1	1	
2.3.	Drėkinimo sistemų eksploatavimas	1	1	
3.	Melioracijos sistemų priežiūros ir remonto technologijos	6	6	
3.1.	Melioracijos sistemų gedimų priežastys, remontas ir naujų technologijų diegimas. Drenažo plovimo mašinos	1,5	1,5	
3.2.	Žemės paviršiaus ruošimas. Krūmų ir kelmų rovimas	1	1	
3.3.	Melioracijos darbai žiemą. Geodezijos pagrindai	1	1	
3.4.	Linijų matavimas, plotų skaičiavimas	1	1	
3.5.	Horizontali nuotrauka paprasčiausiais instrumentais ir plano sudarymas Hidrotechninių statinių apibūdinimas	1,5	1,5	
4.	Melioracijos darbų organizavimas ir technologija atliekant juos melioracijos mašinomis	3	3	
4.1.	Žemės darbai buldozeriais ir skreperiais. Darbų technologija	1	1	
4.2.	Žemės darbai autogreideriais ir darbų technologija	1	1	
4.3.	Žemės darbai ekskavatoriais ir darbų technologija	1	1	
Iš viso		14	14	

Užbaigus dalyką, žinios vertinamos baigiamojo egzamino metu.

Reikalingi ištekliai: melioracijos pagrindų, melioracinių darbų technologijos ir dalyko teorinio mokymo kabinetas, kompiuteris, daugialypės terpės projektorius, demonstracinė medžiaga, plakatų komplektas, dalomoji medžiaga.

Rekomenduojama literatūra:

1. Janulevičius V. Melioracijos ir statybos mašinos. K., 1997.
 2. Katkevičius L. Vandens ūkio statybos technologija. K., 2008.
 3. Melioracija: ištakos, dabartis, perspektyvos. / Prof. habil. dr. Aloyzas Dirsė. Dr. Vytautas Morkūnas.
 4. Melioracija. LŽŪU, 1993.
- Interneto svetainė:** <http://vsrsrc.netvision.lt>.

Programą parengė vyr. profesijos mokytoja S. S. Baltrušaitienė.

8.2. MELIORACIJOS MAŠINOS

Dalykui skiriama 10 val.

Dalyko tikslai:

- išaiškinti melioracijos mašinų rūšis; buldozerių, skreperių, autogreiderių paskirtį, klasifikaciją ir konstrukciją; žemės kasimo-transportavimo mašinų veikimo principą, reguliavimus.

Mokomojo dalyko turinys, valandų skaičius:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Skiriama valandų		
		Iš viso	Teoriniam mokymui	Praktiniam mokymui
1.	Buldozeriai	3	3	
1.1.	Buldozerių paskirtis, klasifikacija, įranga. Buldozerių konstrukciniai ypatumai	1	1	
1.2.	Pagrindiniai darbo su buldozeriais principai. Buldozerio su nepasukamu ir pasukamu verstuvu darbinė įranga	1	1	
1.3.	Buldozerio verstuvo pavertimo mechanizmas, automatinis verstuvo valdymas, 3D ir 4D automatinės niveliavimo sistemos. Universalus buldozeris	1	1	
2.	Skreperiai	1	1	
2.1.	Skreperių paskirtis, klasifikacija, sudėtis ir pagrindiniai parametrai. Prikabinami ir savaeigiai skreperiai. Skreperių automatinio valdymo sistemos	1	1	
3.	Kalkinimo mašinos	1	1	
4.	Autogreideriai	4	4	
4.1.	Autogreiderių paskirtis, klasifikacija, konstrukcija ir rūšys.	1	1	
4.2.	Autogreiderių darbiniai įrenginiai ir jų valdymo mechanizmai	1	1	
4.3.	Verstovo valdymo mechanizmai ir priekinių ratų pavertimo mechanizmas. Automatinio niveliavimo sistemos.	1	1	
4.4.	Dažniausiai pasitaikantys autogreiderių gedimai ir jų šalinimo būdai	1	1	
5.	Krūmapjovės, kelmarovės	1	1	
5.1.	Krūmapjovių ir kelmarovių paskirtis, konstrukcija ir valdymo mechanizmai	1	1	
Iš viso		10	10	

Užbaigus dalyką, žinios vertinamos baigiamojo egzamino metu.

Reikalingi ištekliai:

- melioracinių mašinų teorijos kabinetas; kompiuteris, daugialypės terpės projektorius, demonstracinė medžiaga, žemės kasimo ir transportavimo mašinų plakatų komplektas, dalomoji medžiaga;
- melioracinių mašinų praktikos kabinetas; buldozerių darbinės dalys; prikabinamieji ir savaeigiai skreperiai; autogreideriai.

Rekomenduojama literatūra:

1. Borščiovas S. ir kt. Melioracinės mašinos. M., 1985.
2. Gerulaitis V. Žemės ūkio mašinos. V., 1994.
3. Jonaitis L. Mašinų priežiūra. V., 2000.
4. Lingaitis P. L. Žemės darbų mašinos. V., 2004.
5. Voinovičius I. Jaunojo buldozerių, skreperių ir greiderio mašinisto žinynas. M., 1985.
6. Staponkus V. Hidraulika. K., 2004.
7. Janulevičius V. Melioracijos ir statybos mašinos. K., 1997.
8. Gaižauskas V. Kelių statybos mašinos ir įrengimai. M., 2007.
9. Lingaitis L. P. Žemės darbų mašinos : vadovėlis transporto inžinerijos fakulteto studentams. V., 2004.

Interneto svetainė: <http://vsrcc.netvision.lt>.

Programą parengė vyr. profesijos mokytojas R. Buckūnas.

8.3. EKSKAVATORIAI

Dalykui skiriama 12 val.

Dalyko tikslai:

- išaiškinti ekskavatorių klasifikaciją, paskirtį; ekskavatorių konstrukcijos ypatumus; ekskavatorių veikimo principą;
- išmokyti paruošti ekskavatorius darbui, saugiai jais dirbti ir prižiūrėti.

Mokomojo dalyko turinys, valandų skaičius:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Skiriama valandų		
		Iš viso	Teoriniam mokymui	Praktiniam mokymui
1.	Bendrosios žinios apie ekskavatorius	2	2	
1.1.	Vienkaušių ekskavatorių paskirtis, klasifikacija, markiravimas ir pagrindinės dalys	1	1	
1.2.	Vienkaušių ekskavatorių kinematinės ir hidraulinės schemas	1	1	
2.	Vienkaušių ekskavatorių mechanizmai	3	3	
2.1.	Važiuklė, atramos ir posūkio platformos mechanizmas, jų paskirtis, veikimo principas	1	1	
2.2.	Ekskavatorių darbinė įranga su atbuliniu ir tiesioginiu kastuvu	1	1	
2.3.	Ekskavatorių darbinė įranga su draglainu	1	1	
3.	Valdymo sistemos	2	2	
3.1.	Valdymo sistemų paskirtis ir tipai. Mechaninio valdymo sistema	1	1	

3.2.	Hidraulinio ir pneumatinio valdymo sistemų konstrukcija Elektrohidraulinis, automatinis, pusiau automatinis valdymas	1	1	
4.	Hidrauliniai ekskavatoriai	3	3	
4.1.	Hidraulinio valdymo ekskavatorių konstrukcija ir veikimo principai	1	1	
4.2.	Atskirų hidraulinės sistemos elementų konstrukcija. Pagrindiniai hidrosistemos gedimai ir jų šalinimo būdai	1	1	
4.3.	Hidraulinių ekskavatorių darbiniai įrenginiai	1	1	
5.	Daugiakaušiai ekskavatoriai	2	2	
5.1.	Daugiakaušių ekskavatorių paskirtis, klasifikacija ir pagrindinės dalys	1	1	
5.2.	Daugiakaušių ekskavatorių darbinės dalys, valdymo mechanizmas ir automatinės kasimo gylio reguliavimo sistemos	1	1	
Iš viso		12	12	

Užbaigus dalyką, žinios vertinamos baigiamojo egzamino metu.

Reikalingi ištekliai: melioracijos mašinų teorijos kabinetas; kompiuteris, daugialypės terpės projektorius, demonstracinė medžiaga, ekskavatorių plakatų komplektas, dalomoji medžiaga.

Rekomenduojama literatūra:

1. Berkmanas I. Universalūs vienkaušiai statybiniai ekskavatoriai. M., 1981.
2. Borščiovas T. ir kt. Melioracinės mašinos. M., 1985.
3. Gaižauskas V. Kelių statybos mašinos ir įrenginiai. M., 2007.
4. Janulevičius V. Melioracijos ir statybos mašinos. K., 1997.
5. Janulevičius V., Gerulaitis V. Žemės ūkio ekskavatoriai. V., 1978.
6. Staponkus V. Hidraulika. K., 2004.
7. Šostakas E. ir kt. Ekskavatoriai. M., 1989.

Interneto svetainė: <http://vsrcc.netvision.lt>.

Programą parengė vyr. profesijos mokytojas R. Buckūnas.

8.4. MELIORACINIŲ MAŠINŲ IR EKSKAVATORIŲ EKSPLOATACIJA

Dalykui skiriama 12 val.

Dalyko tikslai:

- išaiškinti melioracijos mašinų ir ekskavatorių eksploatacijos reikalavimus;
- parinkti melioracijos mašinoms ir ekskavatoriams diagnostavimo technologiją;
- išmokyti naudotis diagnostikos ir mašinų priežiūros priemonėmis;
- išaiškinti melioracijos mašinų ir ekskavatorių priežiūros technologijas;
- išmokyti prižiūrėti pagal technologinius reikalavimus melioracijos mašinų ir ekskavatorių sistemas, agregatus, mechanizmus;
- išmokyti dirbti su melioracijos mašinomis ir ekskavatoriais.

Mokomojo dalyko turinys, valandų skaičius:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Skiriama valandų		
		Iš viso	Teoriniam mokymui	Praktiniam mokymui
1.	Melioracijos mašinų ir ekskavatorių paruošimas darbui	6	6	
1.1.	Melioracijos mašinų ir ekskavatorių paruošimo darbui technologiniai reikalavimai, mazgų ir agregatų paruošimas darbui	1	1	
1.2.	Melioracijos mašinų ir ekskavatorių techninis aptarnavimas	1	1	
1.3.	Vienakaušių ekskavatorių paruošimas darbui (su tiesioginiu kastuvu, atbuliniu kastuvu ir draglainu)	1	1	
1.4.	Daugiakaušių ekskavatorių paruošimas darbui	1	1	
1.5.	Buldozerių ir skreperių paruošimas darbui	1	1	
1.6.	Autogreiderių paruošimas darbui	1	1	
2.	Melioracijos mašinų ir ekskavatorių techninė diagnostika	3	3	
2.1.	Melioracijos mašinų ir ekskavatorių techninės priežiūros, periodiškumas ir darbai, bendrosios techninės būklės įvertinimas	1	1	
2.2.	Melioracijos mašinų ir ekskavatorių techninė apžiūra	1	1	
2.3.	Melioracijos mašinų ir ekskavatorių gedimų nustatymas	1	1	
3.	Melioracijos mašinų ir ekskavatorių priežiūra	2	2	
3.1.	Melioracijos mašinų ir ekskavatorių bendrosios priežiūros operacijos Atskirų mazgų ir darbinių dalių priežiūra	1	1	
3.2.	Melioracijos mašinų ir ekskavatorių hidraulinių ir pneumatinių valdymo sistemų priežiūra	1	1	
4.	Melioracijos mašinų ir ekskavatorių ilgalaikis ir trumpalaikis saugojimas	1	1	
4.1	Mašinų laikymo būdai ir saugojimas	1	1	
Iš viso		12	12	

Užbaigus dalyką, žinios vertinamos įskaita.

Reikalingi ištekliai: mašinų eksploatacijos priežiūros ir remonto praktinis kabinetas; diagnostikos priemonės; matavimo priemonės; ekskavatoriai ir melioracinės mašinos, instrukcinės technologinės kortelės; plakatai; kompiuteris, daugialypės terpės projektorius; demonstravimo medžiaga.

Rekomenduojama literatūra:

1. Gaižauskas V. Kelių statybos mašinos ir įrengimai. M., 2007.
2. Gaižauskas V. Kelių statybos mašinų eksploatavimas. M., 2007.
3. Gaižauskas V. Kelių statybos mašinų priežiūra ir remontas. M., 2007.
4. Janulevičius V. Melioracijos ir statybos mašinos. K., 1997.
5. Jonaitis L. Mašinų priežiūra. V., 2000.
6. Jonaitis L. Mašinų servisas. K., 1998.
7. Labanauskas K. Žemės ūkio technikos remontas. V., 2001.
8. Staponkus V. Hidraulika. Kaunas, 2004.

9. Zaleckas M. H ir kt. Mašinų eksploatavimas. V., 1989.

Interneto svetainė: <http://vsrc.netvision.lt>.

Programą parengė vyr. profesijos mokytojas V. Gaižauskas.

8.5. KELIŲ EISMO TAISYKLĖS IR SAUGUS EISMAS

Dalykui skiriama 6 val.

Dalyko tikslai:

- supažindinti su kelio ženklų ir ženklinimo reikalavimais vairuojant savaeiges melioracijos mašinas;
- mokyti važiavimo per sankryžas taisyklių; laikytis eismo tvarkos reikalavimų;
- saugiai vairuoti savaeiges melioracijos mašinas ypatingomis eismo sąlygomis.

Mokomojo dalyko turinys, valandų skaičius:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Skiriama valandų		
		Iš viso	Teoriniam mokymui	Praktiniam mokymui
1.	Kelio ženklai ir ženklinimas	1	1	
1.1.	Kelio ženklų reikšmės, galiojimo ir pastatymo ypatumai. Horizontalus ir vertikalus kelio ženklinimas	1	1	
2.	Kelių eismo reguliavimas, važiavimas per sankryžas	1,5	1,5	
2.1.	Techninės eismo organizavimo priemonės Važiavimas per sankryžas Automobilinių kelių apibūdinimas. Eismas gruntiniais keliais	1,5	1,5	
3.	Eismo tvarka	1	1	
3.1.	Manevravimas. Transporto priemonių išsidėstymas kelyje. Vairavimas ribotame plote ir transporto sraute	1	1	
4.	Specifinės eismo sąlygos	2,5	2,5	
4.1.	Važiavimas per geležinkelio pervažas. Specialiųjų transporto priemonių eismo ypatumai. Krovinių vežimas	1,5	1,5	
4.2.	Melioracijos mašinų transportavimas. Motorinių transporto priemonių vilkimas, eksploatacinės motorinių transporto priemonių savybės	1	1	
Iš viso		6	6	

Užbaigus dalyką, žinios vertinamos įskaita.

Reikalingi ištekliai: kabinetas, kelio ženklų stendai, dalomoji medžiaga, kompiuterinė vairuotojų mokymo programa, kompiuteris, demonstracinė medžiaga, daugialypės terpės projektorius.

Rekomenduojama literatūra:

1. Giršvildas V. Mokykimės vairuoti saugiai. V., 1999.
2. Kelių eismo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. lapkričio 4 d. nutarimo Nr.1135 redakcija).
3. Kelių eismo taisyklių egzamino bilietai. V., 2004.
4. Kelių eismo taisyklių klausimai ir atsakymai. „ALS“ leidiniai, 2006.

5. Valaitis S. Mokomės vairuoti automobilį. V., 2000.
6. Zasada S. Saugus greitis. V., 2002.

Programą parengė vyr. profesijos mokytoja S. S. Baltrušaitienė.

8.6. DARBUOTOJŲ SAUGA IR SVEIKATA

Dalykui skiriama 4 val.

Dalyko tikslai:

- susipažinti su teisės aktais, reglamentuojančiais darbuotojų saugą ir sveikatą;
- įvertinti darbo aplinkoje esančius profesinės rizikos atvejus, prognozuoti, teikti ir vykdyti prevencines priemones jiems mažinti;
- laikytis darbuotojų saugos ir sveikatos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos, elektrosaugos reikalavimų dirbant ekskavatoriais, buldozeriais, greideriais, krūmapjovėmis ir kelmarovėmis;
- mokėti parinkti asmenines apsaugos priemones ir tinkamai jomis naudotis;
- suteikti pirmąją pagalbą nukentėjusiam nuo įvairių poveikių.

Mokomojo dalyko turinys, valandų skaičius:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Skiriama valandų		
		Iš viso	Teoriniam mokymui	Praktiniam mokymui
1.	Profesinės rizikos vertinimas ir prevencija. Nelaimingi atsitikimai darbe, profesinės ligos, jų tyrimas, apskaita, asmeninės apsaugos priemonės	1	1	
2.	Saugus darbas dirbant ekskavatoriais, buldozeriais, skreperiais ir autogreideriais normaliomis ir specifinėmis sąlygomis	1	1	
3.	Saugus darbas dirbant krūmapjovėmis ir kelmarovėmis normaliomis ir specifinėmis sąlygomis	1	1	
4.	Saugus darbas, dirbant tranšėjose, grioviuose ir šuliniuose. Pirmos pagalbos suteikimas nukentėjusiam nuo įvairių poveikių	1	1	
Iš viso		4	4	

Užbaigus dalyką, žinios vertinamos įskaita.

Reikalingi ištekliai: kabinetas; daugialypės terpės projektorius; demonstracinė medžiaga; plakatai; darbuotojų saugos ir sveikatos ženklai; darbuotojų asmeninės apsaugos priemonės; pavyzdinės SM kategorijos savaeigių melioracijos ūkio mašinų vairuotojo (traktorininko) instrukcijos saugos ir sveikatos klausimais; darbuotojų instruktavimo saugos ir sveikatos klausimais registravimo žurnalai; nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos dokumentai; pavyzdinis įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos būklės pasas.

Rekomenduojama literatūra:

1. Butkus R. Profesinės saugos valdymas. K., 2011.
2. Brusokas A. Darbuotojų sauga ir sveikata žemės ūkyje. LŽŪKT, 2005.
3. Čyras P. ir kt. Profesinė sauga ir darbo higiena. Ergonomikos pagrindai. V., 2003.
4. Čyras P. Žmonių sauga: mokomasis uždavinynas. V., 2011.
5. Darbo įrenginių naudojimo bendrieji nuostatai.

6. Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis saugos priemonėmis nuostatai.
7. Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų rengimo ir instruktavimo tvarka.
8. Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas.
9. Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatai.
10. Priešgaisrinė sauga. Parengė J. Brundza. LŽŪU, 2001.
11. Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatai.
12. Saugus darbas. Informaciniai laiškai. Valstybinė darbo inspekcija.

Interneto svetainės: www.am.lt; www.eu-osha.es; www.socmin.lt; www.svv.lt; www.vdi.lt.

Programą parengė vyr. profesijos mokytoja S. S. Baltrušaitienė.

8.7. APLINKOSAUGA

Dalykui skiriama 2 val.

Dalyko tikslai:

- išaiškinti užterštos aplinkos poveikį žmogui ir gamtai;
- išaiškinti pagrindinius aplinkos apsaugos reikalavimus dirbant su melioracinėmis mašinomis ir ekskavatoriais;
- laikytis aplinkosaugos reikalavimų dirbant su melioracinėmis mašinomis ir ekskavatoriais;
- išsaugoti švarų vandenį, orą, žemę, nykstančią augaliją ir gyvūniją.

Mokomojo dalyko turinys, valandų skaičius:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Skiriama valandų		
		Iš viso	Teoriniam mokymui	Praktiniam mokymui
1.	Pagrindiniai dirvožemio taršos šaltiniai. Neigiamas melioracinių mašinų ir ekskavatorių poveikis dirvai, priemonės poveikiui mažinti. Vandens tarša. Vandens telkinių apsauginės zonos	1	1	
2.	Aplinkos sauga dirbant. Aplinkos sauga atliekant melioracijos mašinų ir ekskavatorių techninę priežiūrą	1	1	
	Iš viso	2	2	

Užbaigus dalyką, žinios vertinamos įskaita.

Reikalingi materialieji ištekliai: aplinkos apsaugos kabinetas, biblioteka, informacinis centras: kompiuteriai su interneto prieiga; daugialypės terpės projektorius; demonstracinė medžiaga.

Rekomenduojama literatūra:

1. Aplinka. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, V., 2003.
2. Aplinka. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, V., 2003.
3. Baltrėnas P. ir kt. Aplinkos apsauga. V., 1996.
4. Baltrėnas P. ir kt. Aplinkos apsauga. V., 2008.
5. Gražulevičienė R. Žmogaus ekologija. K., 2002.
6. Rutkoviėnė V. Aplinkos apsauga: aplinkos apsaugos aspektai. Mokomoji knyga. LŽŪU, 2009.
7. Šešelgis K. Aplinkos apsauga. V., 1991.
8. Špokienė E. ir kt. Gamtos apsauga. V., 1996.
9. Žekonienė V. Ekologinė žemdirbystė. V., 1997.

Interneto svetainės: www.am.lt; www.gamta.lt; www.vaat.lt.

Programą parengė vyr. profesijos mokytoja S. S. Baltrušaitienė.

9. PRAKTINIS MOKYMAS

9.1. INDIVIDUALUS PRAKTINIS MOKYMAS

Dalykui skiriama 20 val.

Dalyko tikslai:

- išmokyti pradinių darbinių įgūdžių dirbant su ekskavatoriais, buldozeriais, greideriais, skreperiais, krūmapjovėmis ir kelmarovėmis;
- išmokyti dirbti su melioracinėmis mašinomis ir ekskavatoriais.

Mokomojo dalyko turinys, valandų skaičius:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Skiriama valandų		
		Iš viso	Teoriniam mokymui	Praktiniam mokymui
1.	Darbas su vienkaušiais ekskavatoriais	8		8
2.	Darbas su daugiakaušiais ir tranšėjiniiais ekskavatoriais	4		4
3.	Darbas su buldozeriais ir skreperiais	3		3
4.	Darbas su autogreideriais	3		3
5.	Darbas su krūmapjovėmis ir kelmarovėmis	2		2
Iš viso		20		20

Užbaigus dalyką, praktiniai gebėjimai vertinami įskaita.

Reikalingi ištekliai: mokomoji aikštelė, garažai; melioracijos mašinos, ekskavatoriai.

Programą parengė vyr. profesijos mokytojas V. Gaižauskas.

9.2. GAMYBINĖ PRAKTIKA

Dalykui skiriama 20 val.

Dalyko tikslai:

- išmokyti saugiai dirbti mokymo įstaigoje arba gamybinėje įmonėje;
- įgyti melioracijos mašinų ir ekskavatorių sandaros praktinių žinių;
- įgyti praktinių įgūdžių dirbant melioracijos mašinomis ir ekskavatoriais;
- įgyti praktinių įgūdžių atliekant melioracijos mašinų ir ekskavatorių paruošimą darbei ir jų priežiūrą.
- ugdyti gebėjimus įgytas žinias taikyti praktinėje veikloje.

Mokomojo dalyko turinys, valandų skaičius:

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Skiriama valandų		
		Iš viso	Teoriniam mokymui	Praktiniam mokymui
1.	Susipažinimas su mokymo įstaigos ar gamybinės įmonės vidaus tvarkos taisyklėmis, remonto ir technikos priežiūros dirbtuvėmis, garažais, degaline, turima technika. Darbų saugos įvadinis ir darbo vietos instruktažas	1		1
2.	Darbas su hidrauliniu ekskavatoriumi kasant, pakraunant ir lyginant gruntą	4		4
3.	Darbas su vienakaušiu ekskavatoriumi kasant tranšėją	2		2
4.	Darbas su daugiakaušiu ekskavatoriumi kasant tranšėją	3		3
5.	Darbas su buldozeriu perstumdant gruntą, įrengiant pylimą ir iškasą, paskleidžiant žvyrą, tankinant gruntą	3		3
6.	Darbas su skreperiais įrengiant iškasą ir pylimą	1		1
6.	Darbas su autogreideriais išpjaunant griovį sankasos krašte, formuojant skersinį nuolydį	2		2
7.	Darbas su krūmapjovėmis ir kelmarovėmis	1		1
8.	Atlikti kontrolinį darbą su nurodyta melioracinė mašina ir ekskavatoriumi	2		2
9.	Melioracinių mašinų ir ekskavatorių bendrosios techninės būklės nustatymas. Melioracijos mašinų ir ekskavatorių priežiūra	1		1
Iš viso		20		20

Gamybinę praktiką ir gebėjimus vertina atsakingas už gamybinę praktiką asmuo. Baigiamuosius praktinius gebėjimus vertina („įskaityta“ arba „neįskaityta“) egzaminų komisija gamybinės praktikos vietoje.

Reikalingi ištekliai: mokomoji aikštelė, garažai; melioracinės mašinos, ekskavatoriai.

Programą parengė vyr. profesijos mokytojas V. Gaižauskas.

10. BAIGIAMASIS MOKYMOSI PASIEKIMŲ VERTINIMAS

Baigus mokytiis pagal šią programą vykdomas asmens mokymosi pasiekimų vertinimas. Vertinimo užduotį sudaro teorinės dalies (žinių) vertinimo testas ir praktinės dalies (gebėjimų) vertinimo užduotis.

Mokymosi pasiekimų vertinimas vykdomas vadovaujantis Formaliojo profesinio mokymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. V-482 (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gegužės 8 d. įsakymo Nr. V-479 redakcija).

Asmenims, baigusiems mokymo programą, teigiamai įvertinus asmens mokymosi pasiekimus, išduodamas pažymėjimas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.

Asmenims, kurie nebaigė mokymo programos, išduodama mokymosi pasiekimų pažyma.